

СТАНОВИЩЕ

По конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 2.1. Филология (Съвременен унгарски език – социолингвистика, теория и практика на превода), обявен в ДВ, бр. 62/ 01.08.2017 г.

от доц. д-р Йоана Кирилова Недялкова-Сиракова

Кандидат: гл. ас. д-р Лиляна Димитрова Лесничкова-Хрусанова

Като единствен кандидат в конкурса за доцент по съвременен унгарски език – социолингвистика, теория и практика на превода, заявен от Катедрата по класическа филология на СУ „Св. Климент Охридски“, гл. ас. д-р Лиляна Лесничкова се представя с преподавателски и изследователски профил и квалификации, които напълно отговарят на съответните нормативни уредби. Докторската ѝ степен по езикознание, придобита през 2003 г., е защитена с дисертационен труд на тема „Изразяване на подбудителност в унгарския език в съпоставка с българския“. Асистент е по унгарски език и превод към специалност „Унгарска филология“ на СУ „Св. Климент Охридски“ от 24 години. Водените от кандидатката лекционни курсове, практически и семинарни упражнения съответстват на спецификата на обявената позиция. Научноизследователската работа на Лиляна Лесничкова е засвидетелствана от представените за участие в конкурса 29 научни публикации, една от които е с характер на хабилитационен труд и две – с приложен характер, ръководство и участия в национални и международни научни форуми, както и в национални и вътрешноуниверситетски изследователски проекти. Към представената документация са приложени и справки за цитирания и индексирани публикации, които свидетелстват за убедителното присъствие на кандидатката в научните и академични среди.

Учебна и експертна дейност

Учебната дейност на Лиляна Лесничкова в бакалавърската и магистърската степен на специалност „Унгарска филология“ обхваща курсове върху всички проблемни аспекти на обявения конкурс. Тя води дисциплини по практически унгарски език (в модулите по граматика и превод на всички нива), по увод в теорията и практиката на превода, по специализиран превод и превод на фразеология, по лексикология, семантика на съвременния унгарски език, както и по официална кореспонденция. Ръководител е на единствената в България магистърска програма в областта на унгаристиката: „Култура

на Унгария и превод“, в която е титуляр на дисциплини, основно свързани с теорията и практиката на превода.

За високата организационна и експертна дейност и квалификация на кандидатката свидетелстват работата ѝ като ръководител на магистърската програма към специалност „Унгарска филология“, като отговорник на специалността в продължение на 11 години, през който период е съорганизатор на научни форуми, множеството от които в сътрудничество с Унгарския културен институт в гр. София и с Българската академия на науките, като председател или член на жури в преводачески конкурси, като лектор по унгарски език към Унгарския културен институт в гр. София, като екзаминатор към МВНР за установяване на нивото на владене на унгарски език, като оценител към Европейската комисия на езиковата подготовка и преводаческата компетентност на кандидати за преводачи с унгарски език, като член на Международното дружество по унгаристика. Лиляна Лесничкова участва активно във формирането на образователните концепции и стратегии в обучението по унгаристика в Софийския университет с дейната си работа по актуализиране на учебните планове и учебните програми на специалността (научни разработки с приносен характер в концептуализирането на обучението по превод могат да се видят в редица публикации, от които бих открила № 14 и 19 в авторската справка – „Преводът без който (не) можем“, „Преводът като средство и цел в обучението на студенти унгаристи“). До настоящия момент е била научен ръководител на шестима успешно защитили дипломните си тези студенти, рецензираща е 12 дипломни работи, от които 2 в друг факултет (ФСФ, МП „Преводач–редактор“).

Научноизследователска дейност

Научноизследователската работа на Лиляна Лесничкова представлява изключителен пример за ползотворността на връзката между сериозните и задълбочени научни занимания и преподавателската практика. Голяма част от представените в конкурса аналитични текстове са или резултат от обучителната дейност на кандидатката, или намират своето отражение и приложение в образователния процес. Образователните аспекти на превода, приложението му в обучението, третирани в поредица от статии (№ 4; 10; 11; 12; 15; 18; 19; 24 в авторската справка), са обвързани с другата основна област на изследователския интерес на кандидатката, а именно социолингвистичната проблематика. Преводаческата тематика неизбежно е втъкана в компаративистките езиковедски анализи на разнообразни езикови и речеви феномени в унгарския и български език, в унгарската и българската културна и социална среда. Открояваща се

приносна проблемна област в посочените текстове представлява разграничаването на обучението по чужд език от собствено преводаческите умения и компетентности, теоретични и практически. Като основен и съществен принос към теорията на превода бих отбелязала наблюденията и интерпретацията на функционалната еквивалентност в двойката унгарски – български език, основаващи се на богат материал от езикови факти и междуезикови трансформации и отчитащи прагматичния аспект и характеристики и употребите и взаимозаменяемостта на функционалните и структурни еквиваленти между двата езика.

Задълбоченият поглед към преводаческата тематика се допълва от проучванията на унгарския книжовен език и по-специално на същностните белези на Унгарското просвещение и отношението му към модернизацията на езика през призмата на функционирането на преводната научна, научнопопулярна и художествена литература.

Изследванията в двете сродни области на социолингвистиката (в която най-значимо място трябва да бъде определено за хабилитационния труд на кандидатката на тема „Езикова ситуация в Унгария“) и теорията и практиката на превода се вписват успешно в по-широката рамка на межкултурния диалог и на теориите за межкултурната комуникация. Изследването на езиковата ситуация в Унгария представлява задълбочено, стройно и обстойно проучване от позициите на социолингвистиката на унгарския език в диахронен и синхронен срез. Изтъкнати са проблематичните аспекти на понятието „езикова ситуация“, като за него е дадена съответна работна дефиниция, кореспондираща с целите на научния анализ. Обосновани са методологията (социолингвистична) и подходите (индуктивен и дедуктивен) на изследването и ясно са очертани въпросите, чиито отговори ще бъдат търсени, като обхватът на проучването е разширен към съпоставката унгарски – български език и към межкултурните взаимодействия. Засегнати са и дидактични проблеми, фокусиращи се върху обучението по унгарски език като чужд. Очертана е синхронната динамика на съвременния стандартен унгарски език в рамката на неговата историческа обусловеност, с което трудът предлага системно и задълбочено познание за унгарската езикова общност в пълнота. За детайлността, изчерпателността и систематичността на изследването способства многостранността на научния анализ, опиращ се върху обширен емпиричен материал, който включва официални статистически данни, разнообразни и многоаспектни резултати от езиковедски проучвания, лични наблюдения и заключения и не на последно място – голям корпус от езикови факти, отразяващи действителната вербална комуникация на унгарската езикова общност.

Като цяло публикациите на Лиляна Лесничкова, представени за участие в конкурса, на български, унгарски и немски език са изцяло насочени към различни и специфични аспекти на съпоставителното езикознание, изследвани през ракурсите на социалингвистичната и преводаведска проблематика, от своя страна обвързани с дидактиката на унгарския език като чужд. Те показват траен и задълбочен интерес към преводната теория като межкултурен феномен. Важно е да отбележим, че научният интерес на кандидатката към преводаведската тематика е съпроводен със значителна по обем практическа преводаческа работа: превод на художествена литература и публицистика, на специализирана литература (от унгарски и немски език) и на игрални и документални филми. Тя е съставител и участник в редакционните колегии на поредица научни сборници и издания на преводна литература от унгарски език. Автор е на две учебни помагала.

Научните интереси на Лиляна Лесничкова намират изражение и в участието ѝ в няколко национални проекта, фокусирани върху лексикографска работа и с приложен характер, както и в проекти с основна тематика в областта на превода и межкултурното общуване Унгария–България.

Научноизследователската активност на кандидатката в националния и международен научен дискурс е засвидетелствана и от приложената справка за цитирания и индексирани публикации – 27 цитирания, рецензии и упоменавания в национални и международни издания (установени от автора), към тях още 15 цитирания и 31 индексирани или отразени в библиотечни каталози публикации (съгласно приложената от Университетска библиотека справка).

Заключение

На основание на изложените по-горе неоспорими свидетелства за високото ниво на преподавателската, научноизследователската и експертната дейност на гл. ас. д-р Лиляна Димитрова Лесничков-Хрусанова с пълна убеденост подкрепям кандидатурата ѝ за заемане на академичната длъжност „доцент“ по съвременен унгарски език – социалингвистика, теория и практика на превода.

Доц. д-р Йоана Кирилова Недялкова-Сиракова

София, 10.12.2017 г.